

OKOLICZNIKI

Okoliczniki oznaczają **okoliczności**, w których jest wykonywana **czynność wyrażona w orzeczeniu** zdania. Są więc określeniami orzeczenia.

Wyróżniamy następujące rodzaje okoliczników:

- **OKOLICZNIK MIEJSCA**- oznacza **miejsce czynności** wyrażonej w orzeczeniu i odpowiada na pytania: **gdzie ? skąd ? dokąd ? którędy ?**
np.: W pobliżu Gdańska Wisła wpada do Morza Bałtyckiego.
Król Jagiełło przybył do Polski z Litwy.
- **OKOLICZNIK CZASU** – wskazuje na **czas czynności** wyrażonej w orzeczeniu i odpowiada na pytania : **kiedy ? jak dawno? odkąd ? dopóki ? jak długo ?**
np.: Wyjędziemy w czwartek i przez miesiąc będziemy nad morzem.
Czekają na nas od tygodnia, a zaprosili nas rok temu.
- **OKOLICZNIK SPOSOBU** – oznacza **sposób wykonania czynności** wyrażonej w orzeczeniu i odpowiada na pytania : **jak ? w jaki sposób ?**
np.: Wykwalifikowany robotnik pracuje sprawnie i szybko.
Panie domu piorą z pomocą pralki. Robotnik pracował jak automat.
Dom otaczały barwnym dywanem kwiaty.
- **OKOLICZNIK PRZYCZYNY** – oznacza **powód, przyczynę czynności** wyrażonej w orzeczeniu i odpowiada na pytania : **dlaczego ? z jakiego powodu ? z jakiej przyczyny ?** np.: Turysta krzyknął ze strachu.
W naszym zakładzie odbyła się akademія z okazji święta 1 Maja.
Wskutek długotrwałych deszczów nastąpiła powódź.
Dzięki odkryciom złóż naftowych zwiększyły się zasoby tego surowca.
- **OKOLICZNIK CELU** – wskazuje na **cel czynności** wyrażonej w orzeczeniu o odpowiada na pytania : **po co ? w jakim celu ?** np.: Chodzimy do lasu po jagody i grzyby.
Górnicy dla zapewnienia sobie bezpieczeństwa przebywają pod ziemią w hełmach.
W celu zabezpieczenia drzew owocowych przed szkodnikami ogrodnicy stosują środki chemiczne .
- **OKOLICZNIK STOPNIA I MIARY** – oznacza **stopień lub miarę czynności** wyrażonej w orzeczeniu. Odpowiada na pytania : **ile ? w jakim stopniu ? jak bardzo ? ile razy ? o ile ?** np.:
Stan wody na Wiśle obniżył się o kilka centymetrów.
Produkcja cukru w Polsce wzrosła przeszło trzykrotnie.
- **OKOLICZNIK WARUNKU**-oznacza **okoliczność, od której zależy wykonanie czynności** wyrażonej w orzeczeniu. Odpowiada na pytanie: **pod jakim warunkiem?**
np.Torty sprzedajemy tylko na zamówienie. W razie złej pogody pozostanę w domu.
- **OKOLICZNIK PRYZWOLENIA**-oznacza **okoliczność, mimo której odbywa się czynność** wyrażona w orzeczeniu. Odpowiada na pytania:
mimo co? bez względu na co? ,np.:
Mimo wczorajszej ulewy dzisiaj było słonecznie.
Wycieczka odbędzie się bez względu na liczbę zgłoszonych uczestników.

Okoliczniki są wyrazami podrzędnymi, określającymi. Z wyrazami przez siebie określonymi, nadrzędnymi- pozostają w **związku przynależności**.

Okoliczniki są wyrażane za pomocą przysłówków, zaimków przysłownych, imiesłówów przysłówkowych, liczebników i rzeczowników w przypadkach zależnych.